

ББК 65.9

Дмитрів І. - ст. гр. БМп-43

Тернопільський державний технічний університет імені Івана Пулюя

ЗНАЧЕННЯ ТРУДОВОГО КОНТРАКТУ В СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВИХ ВІДНОСИНАХ

Науковий керівник: к.е.н., доцент Галушак О.Я.

Якщо Ви сформували високоякісний власний людський капітал відповідно до законів маркетингу на ринку праці, вмiєте знаходити для себе підходящу роботу, плануєте й виконуєте плани розвитку своєї кар'єри, то час від часу Ви будете укладати трудовий контракт на наступну перспективнішу посаду. Контрактні форми найму і оплати праці широко розповсюджені в усьому світі, передусім на первинному ринку праці стосовно найвище кваліфікованих, найцінніших працівників. Ця форма є найприйнятнішою для ринкової економіки: вона дає можливість передбачити всі права і обов'язки сторін, конкретизувати окремі умови, пристосовуючи їх до індивідуального випадку.

Трудовий контракт—індивідуальний, формальний і строковий трудовий договір. Його формальний характер означає, що він укладається згідно з діючими правилами, у письмовій формі, у двох екземплярах та підписується роботодавцем і працівником, зберігається у кожній із сторін. Вважається, що таке оформлення сприяє дотриманню умов угоди. Однак формальний характер трудового контракту означає також і те, що конфлікти, які виникають з питань виконання підписаного контракту, можуть вирішуватись офіційним або третейським судом. Індивідуальний характер трудового контракту означає, що він укладається індивідуально з кожним працівником: права, обов'язки і відповідальність сторін у кожному випадку конкретизуються. Строковий характер означає, що він укладається на певний обумовлений термін.

Трудовий контракт по суті є угодою між висококваліфікованим, дуже цінним працівником та організацію, відповідно до якої він зобов'язується виконувати важливу роботу на високому рівні, досягнути певних важливих для організації конкретних результатів, а організація у відповідь на це, приймає його умови, щодо матеріального забезпечення, повноважень, умов праці. В контракті необхідно зазначити все, про що домовляються сторони: місце, вид, термін роботи, режим праці та відпочинку, технічне забезпечення праці, можливості перепідготовки та підвищення кваліфікації, підстави для розірвання контракту, порядок розгляду спорів, випробувальний термін, дотримання комерційної таємниці. В перспективних організаціях нині прийнято включати в контракт пункти про гарантії зайнятості при ефективній роботі, безпечні та здорові умови праці, справедливе ставлення з боку керівництва та кадрових служб, можливість достатніх заробітків, отримання додаткових пільг та участь у прибутках, право на висловлення власної думки з питань управління організацією, розвиток кар'єри, тощо. Під час укладання контракту можуть розглядатись будь-які додаткові пільги: надання у користування автомобіля, допомога в забезпеченні житлом, оплата навчання працівника або його дітей. При цьому вважається, що в процесі переговорів прийнятим та навіть психологічно виправданим є торгування.

Отже, трудовий контракт відіграє важливе значення у розвитку соціально-трудових відносин. Уміння кожного працівника відстоювати свої трудові й соціальні права, домагатися гідних умов праці і її оплати, дотримуватися договірної дисципліни і трудового законодавства створює конкретні передумови для підвищення ефективності виробництва, якості трудового життя і гармонізації соціально-трудових відносин.